UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Summula clarissimi iurisco[n]sultissimiq[ue] viri Raymundi

Raimundus <de Pennaforti>

Colonie, 4.III. 1502

VD16 R 168

Usura qu[and]o definitur

urn:nbn:de:hbz:466:1-31223

Visual Library

de iure libera eſſe ꝓprio .i. alῡs
Jure vacare ſuo domino debent. alioquin
magis .i. etiā ↄmittas vſuram
Si plus inde capis ſimili macula macularis
tale nephas. ↄmitto vnā .i. ↄcedo
Uſuram facio ſi marcam preſto per annum
gallinis .i. modio illoꝝ leguminū
Pro pullis. vel pro maldro piſe. vel auene
.i. añ tp̄s metendi
Ante diem meſſis nummos poteris dare tali
sᶜ ſub tali frumentoꝝ
Conditione mihi ꝙ certo tempore maldra
maldra pecuniaꝝ
Tot reddam tibi quot poterit tua ſumma valere.

¶ Iſtud ē capl'm qntū iſti⁹ tractat⁹. in q̄ autor determiat de vſura ꝛ eius ſpēb⁹. ꝛ ↄtinuaᷓ ad p̄cedētia ſic. Poſtq̄ȝ autor in capl'o p̄cedēti determinauit de ſymonia. h̄ ↄñter ꝓſeqᷓ determiare de vſura. Et poſſet hec ps diuidi in tot ptes q̄t ponit ſpēs vſure. ꝑtes patebūt. Et vult ꝙ multe ſiꝫ ſpēs vſure. ita ꝙ null⁹ p̄t ſcire ↄplete noīa illaꝝ ſpēꝝ. ꝛ iō taciꝫ noīb⁹ p̄ma ſpecies hꝫ fieri qñ aliq̄s alteri ↄcedit pecuniā vt ei plus reddat vltra ſummā capitalē erit vſurarius. Deinde ſubdit ſcd̄am ſpēm dicēs. ſi aliq̄s vēderet rē ꝓmptā tp̄e neceſſitatꝫ alicui. ꝛ ſi p̄ſigeret ſibi longū tp̄s ſeu terminū vt eo p̄cioſius venderet eſſet vſurari⁹. De q̄ ſubiūgit exemplū dicēs. vt ſi vnus vēderet equū q̄ vix valeret q̄nq̄ȝ marcas. ꝛ daret eū ꝑ ſeptē eēt vſurarius. Subdit terciā ſpēm dicēs. ſi aliq̄s haberet agrū vel domū ꝑ pignore aliq̄. tūc ille dꝫ dare fructū dn̄o ſuo. ꝛ ſi ↄſeruat facit vſuram. ꝛ ſi dn̄s plus ſumeret vltra obligata. tūc iteꝝ fieret vſurari⁹. Deinde ſubdit q̄rtam ſpēm dicēs. ſi aliq̄s ↄcedat alteri vnā marcā ꝛ ſumat ꝑ ea certā menſurā piſaꝝ vel auene. ꝛ cogitaret ſic in mēte. tu merito accipias h̄ munuſculū. qꝛ ↄceſſiſti marcā pecuniaꝝ illi ꝑ vnū annū. tūc talis ē vſurari⁹. Subdit notabile. ꝙ licitū ē ↄcedere alteri nūmos añ meſſeꝫ vt meſſe finita poſſet alteri tot maldra q̄t ſufficiūt ſummā recōpenſare

☞ Primo notādū circa lrām. ꝙ vſura ē duplex. q̄dā ē ſpūalis. q̄dam ē corꝑalis. vſura ſpūalis hꝫ fieri in reb⁹ ſpūalib⁹ ꝛ ꝑtinet ad doctores ꝛ p̄dicatores. ꝛ illa ē laudabil'. vñ caniᷓ de ſcis ↄfeſſorib⁹. pecuniā dn̄i dedit vt digne ſeruaᷓ vſura. vñ dꝛ ī euāgelio. ſerue nequā cur nō dediſti pecuniā ꝛc. et ego veniēs cū vſura exegiſſem illā. Sꝫ vſura corꝑalis hꝫ fieri in reb⁹ ſecularib⁹. vt patebit in ſequētib⁹ ¶ Scd̄o notādū. ꝙ vſura ſic definiᷓ ſm̄ iuriſtas. Uſura ē q̄dā deteſtabile q̄d ſorti accidit pactōe ꝛ intētōe p̄cedēte Et illā definitōeꝫ declarāt iuriſte ſic. nā p̄mo dꝛ (ē q̄dā deteſtabile) sᶜ viciū ꝛ h̄ poniᷓ loco gn̄is. qꝛ oīs vſura ē deteſtabil'. ſꝫ nō eꝯ. Scd̄o dꝛ (q̄d ſorti accidit) qꝛ quicq̄d recipiᷓ vltra ſortē ē vſura. Deiñ dꝛ (pactōe p̄cedēte) ꝓ exēplo gr̄a. ſi diceres. ego ↄcedam tibi duas marcas eo ꝙ annuatim des mihi ſex groſſos de illis. tūc illi groſſi faciūt vſurā Diciᷓ etiā (intentōe p̄cedente)

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

vt ſi ꝯcederē vni tres marcas illa intentōe ꝙ daret mihi interim expēſas vel aliqͦd hmōi. tūc illa intētio facit vſurariū. Et talis vſura ē duplex. ſcꝫ publica ꝛ palleata. publica ē. qñ expꝰſſe vltra ſortē aliq̃d ꝓmittit vt dt textus. ſꝫ palleata fit in occultꝭ ꝯtractibꝫ. ſicut in ſcd'a ſpecie qñ vēdo tibi rez carius ꝓpter expectare. Itē aliq̃ ē vſura exterior vt q̄ fit pacto aliq̃ p̄cedente. Aliqua aūt eſt vſura interior. vt q̄ fit ex ſola intentōne

☞ Tercio ē notandū. ſi aliq̄s daret aliq̄d debitori. vtꝝ ibi ꝯmittat vſura. Ibi rñdet p diſtinctōem. ꝙ aliq̄d dare debitori pt intelligi duplr. vnoͦ ex pacto. Alio mō ex ſola volūtate. Si hoc fit pͥmo mō tūc ibi ꝯmittit vſura. Si aūt ſcd'o mō tunc nō ꝯmittitur vſura

☞ Quarto notandū. ſi aliq̄s hꝫ agrum vel domū ꝓ pignore ille nō facit vſurā vt aliq̄ doctores volūt. tūc ex illo dubitat q̄re pecunia accōmodata alicui facit vſurā ꝙ̄uis q̄s cū pecunia accōmodata plus pt lucrari q̄ꝫ p pignus. Rñdet ꝙ rō huius pt eē talis. qꝛ hoc ē licitū ſꝫ illud nō. Qd' ſic declarat. qꝛ qñ aliq̄s rem locatā accōmodat ꝓ pecunia. tūc ibi talis nō transfert dominiū rei in aliū. ſꝫ adhuc iſte eſt dn̄s illius rei locate. ſꝫ ip̄e ſolū trāſfert vſum rei. qꝛ talis ꝯducens rem locatā non poteſt deſtruere vel annichilare. ſic aūt nō eſt de pecunia. qꝛ aliq̄s tranſfert pecuniam in vſum rei. ita ꝙ p talē pecuniā talis pt facere qd'cunq̄ꝫ voluerit. ꝛ ſic nō eſt de re locata. ergo hic ꝯmittitur vſura ꝛ ibi nō. ꝛ ergo aliq̄s licite pt accōmodare agrū vel domū vel aliquod hmōi pro pecunia

☞ Ultimo notandū ibi. Ante diē meſſis. ꝙ licitū ē dare aliq̄d circa feſtū paſche vt reddant frumēta in autūno ꝓ eadē re ſub eo valore ꝓut tūc ſtꝫ. Si aūt fit pactū ꝓ certa pecunia ꝛ frumēta magꝭ ſoluūt circa autūnum ꝛ ſcit hoc veraciter tūc ꝯmittit vſura. Uñ notādū. ſummā pecunie poſſum dare alicui ꝓ frumētis in futuꝝ dādis duplr. pͥmo vt reddat mihi frumēta ſub tali foro q̄ tpe ſolutōis in futuro. ꝛ ſic nō ꝯmittit vſura. ſꝫ ē ſimplex emptio. Alio mō vt reddat mihi certas mēſuras. ꝛ hoc adhuc duplr. vel certe eſtimat ꝙ iſta frumēta tpe ſolutōis erūt cariora q̄ꝫ nūc ſunt. vel dubitatur. ſi pͥmo tūc ꝯmittit vſura. ſi ſcd'o tunc nō ꝯmittit vſura

.i. ꝯueniēs ꝯparet frumēta .i. p̄ſbyter
Eſt licitum ꝙ emat fruges vel vina ſacerdos
qñ ſacerdoti ſͤ fruges p̄ſbytero .i. aliq̄d
Cum ſibi non creſcunt. ex his ſibi ſi ſuper eſt quid
.i. venūdet .i. cariꝰ vt nō ſͤ eſſe
Non vendat grauius ne mercator videatur
ſͤ iā dictū ꝯuenit .i. monachis ꝛ monialibꝫ
Iſtud preciſe licet omni religioſo
ſͤ nūmos .i. modio
Quattuor aut quinq̄ꝫ pro maldro qui dat auene
.i. añ tp̄s .i. viciatur.
Nummos ante diem meſſis. maculatur eodem
.i. vſura .i. recipe manifeſte
Crimine. de rebus ſic omnibus accipe plane

ſ^e tal' res .i.nutrimētū annuale ſ^e illud qđ vēdi pt
Siue ſit annona.vinum.vel lana.vel omne
.i.an̄ tpa emptōis ſ^e tpib' .i.lucrari
Ante diem emptum.quibus illud creſcere poſſit
ſ^e carnal' .i.filij .i.acq̄ſita
Si patris vſuris pueri contracta ſcienter
.i.allodia ſ^e tales pueri vſurā
Predia poſſideant.niſi reſtituant in eandem
.i.cadūt ſ^e vſure .i.i q̄ fouea.i.ruinā fecit
Labuntur foueam pater eſt qua lapſus eorum
ſ^e eoꝝ ſ^e ſic acq̄ſita ſ^e in eādē foueā
Et ſucceſſores quibus hec ſunt nota ſequūtur
mulier ſ^e viro .i.libera ſui
Femina defuncto ſi vult fore ſalua mariti
.i.reſtituat ſ^e reddat
Vſuras reddat.ſpoliatum.furta.rapinas
.i.turba .i.talia vicia
Hec furioſa cohors vſure furta rapine
.i.ꝯdēnāt.ſ^e vſurarioꝝ .i.vix pn̄t habere medicinā niſi reddāt
Interimunt animas.vix contra ſunt medicine

¶ Hic autor ſupaddit alia documenta ad ſpēs ipſius vſure. Et opat' h̄ in lr̄a q̄tuor.nā p̄mo determinat de ſacerdotib' q̄uo ipi pn̄t emere frumēta ꝛ blada. Scđo oſtēdit q̄uo vnus pt pecuniā dare an̄ meſſez. Tercio determinat de pueris q̄ poſſident p̄dia patris cū vſura acq̄ſita. Quarto infert medicamē ipſis vſurarijs. Quātū ad p̄mū đt.ꝙ licitū eſt ꝙ ſacedos emat frumenta ꝛ vina ſi ſibiipſi nō creſcūt. Et ſi emeret vltra eius nccitatē.tūc alia pt vēdere.ſ3 nō grauiꝰ q̄ ipe emit.ne videret' eſſe mercator.ꝛ h̄ etiā licitū eſt oi religioſo tā monachis q̄ monialib'. Quātū ad ſcđ3 đt ſic ſi aliq̄s an̄ tp̄s meſſis daret nūmos ſuos ꝓ maldro auene.vel ꝓ lana.vel ꝓ vino poſtq̄ eſſet meſſis.ille incurreret vſurā Deinde ſubdit terciū documētū.ibi (Si patris vſura) ꝛ vult ꝙ ſi pueri poſſidēt ſciēter p̄dia ꝛ bona p̄ris cū vſura acq̄ſita vel etiā eoꝝ ſucceſſores ꝛ heredes.tūc tenēt' reſtituere.al's cadēt in eādē foueā cū p̄re. Et ſi h̄ ſciēter faciūt.tūc q̄tū ad q̄rtū đt lr̄a (ſunt vix ꝯ medicine).i.ꝙ vix pn̄t h̄re medicinā niſi reſtituāt

☞ Primo nota.ꝙ fructꝰ debent ꝯputari ſm ſortē.ꝛ tn̄ fallit in vno caſu.vt ſi laycus iiuſte poſſideret bona eccl'iaꝝ.vel illa q̄ ipe obligat' clerico q̄ p̄eſſet illi eccl'ie.tūc ille clericus nō tenet' fructus ꝯputare in ſortē.q2 hoc eſt iniuſtū.ꝓpterea ne iſta bona veniāt ad vſum eccl'ie.tūc ipe clericus cito debet reiterare ad manus illius layci.vt p3 extra de vſuris

☞ Scđo nota.ꝙ vſurarij tenētur vſurā reſtituere.ꝛ ſi nō velint reſtituere.tūc debēt cogi ad reſtitutōem.vt dicūt iuriſte.extra de vſuris

☞ Tercio nota.ꝙ manifeſtis vſurarijs q̄dā officia eccl'iaſtica inhibent' Primo inhibet' eis acceſſus altaris offerendo.nā ſi q̄s acciperet offertoriuz

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN